

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

УДК 821.161.2

В. М. Галик

**ВЗАЄМИНИ ТА СПІВРОБІТНИЦТВО ІВАНА ФРАНКА ІЗ
СЕНЬЙОРОМ СТАВРОПІГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТУ
ІСИДОРОМ ШАРАНЕВИЧЕМ**

Найбільшою культурно-просвітницькою інституцією Східної Галичини у другій половині XIX ст. вважався Ставропігійський Інститут. Потужна на той час установа мала великі маєтки: друкарню, палітурню, книгарню, музей й архів. Помітною постаттю закладу був Ісидор Шараневич, який разом із Антоном Петрушевичем постійно наповнювали фонди музею та архіву предметами, матеріалами, документами церков й монастирів Галичини, що ставало предметом зацікавлення українських науковців. З поміж таких був й Іван Франко, який часто навідувався до Ставропігійського Інституту з метою пошуку документальних матеріалів, котрі слугували йому для створення значної кількості фундаментальних археографічних розвідок тощо.

Проблеми деяких аспектів відносин І. Франка із знаним членом Ставропігійського Інституту І. Шараневичем уже були предметом зацікавлення дослідників. Так, С. Борчук у своєму дослідженні подав Франкову оцінку діяльності сеньйора Ставропігії [5]. Деякі аспекти співпраці Івана Франка із провідними діячами Ставропігійського Інституту були і сферою зацікавлення автора даної статті. Зокрема, нами зроблено публікацію двох малознаних листів І. Шараневича до І. Франка [11].

Зважаючи на наявність уже окремих наукових розвідок, ставимо собі за мету у максимальному обсязі охарактеризувати співпрацю Івана Франка із чільним представником Ставропігійського Інституту – Ісидором Шараневичем.

Перш ніж розпочати розгляд взаємозв'язків між І. Франком і І. Шараневичем, подаємо основні біографічні дані другого. Ісидор Шараневич народився 16 лютого 1829 р. у с. Церківна Рогатинського повіту (тепер с. Церковна Долинського р-ну Івано-Франківської обл.); (деякі історики стверджують, що він народився в селі Козарі, Галицького повіту (тепер село Рогатинського району,

Івано-Франківської області) – в цьому селі він був охрещений) – галицький історик і громадський діяч москвофільського напрямку, педагог (учитель Перемиської і Львівської гімназій), з 1871 р. доцент, з 1873 р. – професор Львівського Університету; дійсний член АН у Кракові, почесний директор Київського Університету; довголітній сеньйор Ставропігійського Інституту у Львові. Під його редакцією у 1886 р. видано перший том ювілейного видання на честь 300-річчя Львівського Ставропігійського братства. З 1871 р. почесний член товариства «Просвіта». Ісидор Шараневич належав до табору москвофілів, писав переважно російською мовою, а також польською і німецькою. Однак він був дуже ретельним і солідним дослідником. Більшість його праць зберегли свою цінність, особливо узагальнена праця з історії Галицько-Волинської землі. Як археолог одним з перших провів розкопки у Галичі та у Львові (в пошуках первісного княжого замку). Цінними є розвідки І. Шараневича про духовенство Галицької Русі, справи церкви на західноукраїнських землях XVI–XVIII ст., про унію, східний патріархат тощо. І. Шараневич вивчав діяльність українських братств, зокрема Львівського Успенського Братства і був одним з піонерів української археології в Галичині (зокрема розкопів на території Галичини, 1882–1890 рр.). Єдиний мирянин – учасник Львівського Синоду 1891 р. Прищепив українській громаді культ музейництва. Зробив в цілому вагомий внесок у розвиток історичної науки Галичини. Наставник видатного українського географа Степана Рудницького. Помер 4 грудня 1901 р. у Львові, похований на Личаківському кладовищі [1; 2; 3; 4; 6; 9; 10; 12; 13].

Будучи ще студентом, Іван Франко разом із своїми друзями здійснював краєзнавчі мандрівки історичними місцями Галичини (Львів, Галич, Терехів, Звенигород, Урич що на теренах сучасної Сколівщини) та інших, і мабуть, великий вплив на його таку пошукову діяльність мав тогочасний розвиток археологічної науки у Галичині, яка на зламі XIX–XX ст. переживала період бурхливого становлення та розвитку. Успішною діяльністю в галузі археології відзначалися наукові відкриття і дослідження І. Шараневича та інших дослідників, які у Львові представляли не лише Ставропігійський Інститут, а й Наукове товариство ім. Т. Г. Шевченка, Крайове археологічне товариство, Львівський університет, Національний музей тощо [8, с. 11].

Характеризуючи громадську та наукову діяльність І. Шараневича, І. Франко у праці «Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р.» акцентує на його досягненнях в галузі такої науки, як історія, стверджуючи, що із істориків, які першими помістили свої праці на сторінках часопису «Зоря галицька» за 1860 р., був Ісидор Шараневич [30, с. 312]. Далі, аналізуючи кар'єрний та науковий ріст дослідника, І. Франко зазначає, що Ісидор Шараневич, «ставши професором університету, друкує свої найліпші праці по-німецьки або по-польськи» [30, с. 353].

Протягом 1885–1901 рр. Ісидор Шараневич займав пост сеньйора (голови) ради Ставропігійського Інституту. Саме в цей період Інститут зробив змістовний внесок у розвиток тогочасної історичної науки в Галичині, особливо в галузі дослідження давньоруської історії, релігієзнавства, топоніміки, лінгвістики, джерелознавства, археології, етнографії, а також у сфері колекціонування, збереження, наукового опрацювання й реставрації матеріальних пам'яток духовної культури. Протягом другої половини 1880-х років на основі виставок Народного Дому й Ставропігійського Інституту був заснований перший у Галичині український музей, який гідно репрезентував культурні надбання українців, засвідчував їхню багату історичну та культурно-мистецьку традицію [14, с. 15]. Така бурхлива діяльність Ставропігійського Інституту не оминає й увагу Івана Франка. За його словами, із «москвофільських інституцій» найстаршим є Ставропігійський інститут, який протягом 80-х рр. XIX ст. публікував щорічно «Временник», календар з більш або менш багатим та цінним змістом». Проте І. Франко вважає, що для такої багатой інституції він є досить убогим [30, с. 416]. Але, незважаючи на такі докори в адресу Ставропігії, І. Франко все ж таки відзначає, що найважливішим фактом в історії діяльності цієї установи в період 80-х рр. XIX ст. був «ювілей 300-літнього існування Ставропігійського братства, що припадав на день 15 січня 1886 р.». Цей день Інститут розпочав не тільки із музично-декламаційного вечора, але і з організації виставки археологічно-бібліографічних пам'яток, пам'яток руської літератури, речових пам'яток «старовини» та трьох публікацій актових матеріалів, за якими можна простежити витoki Ставропігійського братства [30, с. 416].

Характеризуючи одну із цих публікацій («Юбилейное издание в память 300-летнего основания Львовского Ставропигийского братства. Том 1») [6, с. 32]), яку саме підготував І. Шараневич, І. Франко зазначає, що окрім розлогої передмови сеньйора Інституту, професора, доктора Ісидора Шараневича, видання містить у собі: «а) грамоти королів і контракти братства з будівничими, б) грамоти молдавських воєвод і вельмож, видані братству, в) приватні листи різних людей до братства, г) регести, т. є. змісти поодиноких документів» [30, с. 416].

Поряд, І. Франко згадує й про іншу важливу «інституцію старої партії» – Галицько-руську матицю, а саме характеризує її видання – «Литературый сборник». Роблячи його аналіз, вчений виділяє дві публікації Ісидора Шараневича: «Указания в писанных источниках, а особенно в документах и актах до археологических исследований Львова и Галича»; «Археологические предметы, открытые на месте старокняжого города Галича» і вважає, що вони є продуктом «розвою громадського життя русинів у другій половині XIX в.», які розкривають історію діяльності галицько-руських товариств [30, с. 417].

Постать І. Шараневича присутня і в інших наукових розвідках Івана Франка. Так, вивчаючи розвиток галицького краєзнавства,

І. Франко підкреслює, що доктор І. Шараневич є «останнім, найбільш критичним і об'єктивним дослідником у цій галузі» – тобто в галузі краєзнавства [23, с. 131]. Далі дослідник акцентує, що з галицьких українців, які мають більш або менш цінні монографії з даної галузі, є І. Шараневич, перу якого належать: «праці... про розташування давнього Львова», «історико-археологічні праці» [6, с. 25–34], «Wewnętrzne stosunki Rusi galicyjskiej w XV w.» [23, с. 133].

Але, попри свої позитивні міркування, щодо творчості І. Шараневича, І. Франко наводить і негативні. Зокрема, у своїй статті «Огляд української літератури за 1880 рік», вчений наголошує, що «дві роботи д-ра Шараневича, з котрих одна – «Стародавний Галич» – має інтерес більше антикварський, а друга – «Гальшка княгиня Острозька», – хоч більш історична, все-таки по обробленні і широті історичного погляду стоїть далеко поза працями других українських істориків (Костомарова, Антоновича і др.)» [31, с. 107].

Змістовну рецензію Іван Франко написав на працю І. Шараневича, яка висвітлювала біографічні дані Йосипа Шумлянського. В даній рецензії автор відносить постать Й. Шумлянського до однієї «із найзамітніших або, як-то кажуть» цікавої в «руській історії XVII в.» [19, с. 54–55, 226–227, 359–360, 400–406, 418–419, 432–433, 448–449, 578–588, 596–602, 604–606, 608–611, 613–614, 681–682; 25, с. 123]. І. Франко акцентує, що І. Шараневич як автор в праці попри популярний та патріотичний виклад матеріалу «зумів придати їй також чималий науковий інтерес, вплітаючи в оповідання деякі нові факти, досі не визискані науково, почасти відшукані крилоштаном Петрушевичем і опубліковані в його «Сводній літописі», а почасти, без сумніву, відкриті самим проф[есором]» [25, с. 123]. Вчений також підкреслює, що І. Шараневич подає дуже цікаві факти із дипломатичної діяльності Й. Шумлянського, зокрема, його політичних відносин із «Дорошенком і Мазепою», з яких можна дізнатися, що «в ту пору, коли шумлянський просив московського патріарха поставити його галицьким митрополитом, він силкувався підбунтувати гетьмана Мазепу до розриву з Москвою і готов був, навіть перебраний за купця, їхати до Чигирина, щоби побалакати з ним усно» [25, с. 125]. Поряд із цим, автор рецензії наголошує на ролі історичних документів, які використав І. Шараневич при написанні праці, котрі дали йому змогу простежити біографічні дані самого Й. Шумлянського та його родини: «відомості про вродження, герб (Жорчак) і рідню Шумлянського» [25, с. 128], «відомості про його стан маєтковий» [25, с. 128], «число людей, що вибрали Шумлянського на єпископа» [25, с. 128], «хоробрість Шумлянського в війську «в війні, що велась між Москвою і Польщею за Україну» [25, с. 129]. Але не дивлячись на це, І. Франко зазначає: «хоча історичні свідоцтва [у праці І. Шараневича. – В. Г.] в деякій мірі й виправдовують таку характеристику, то все-таки дещо в ній рішуче невірне» [25, с. 129]. Щодо заслуг рецензованого історика, то І. Франко не зменшує вартості

його праці, а навпаки, говорячи про її цінність, стверджує, що вона «докидає чимало нових деталей до того, що ми досі знали про Шумлянського. І так докладним розслідуванням родових і маєткових відносин Шумлянського заткав проф. Шар[аневич] раз навсігди рота тим, хто підозрівав у Шумлянського самі тільки користололюбні мотиви діяльності...» [25, с. 134]. Але попри це, І. Франко пізніше з насмішкою писав, що не володіє «...даром пок[ійного] Шараневича, який колись із портрета еп[ископа] О. Шумлянського вмів вичитати «все изрядныи свойства его яко мужа, русина и патриота» [21, с. 21–22].

Водночас скажемо, що ще у 1878 р. Іван Франко неодноразово згадував про наукові доробки Исидора Шараневича в контексті їх принагідності для українців. Так, у статті «Ученицька бібліотека в Дрогобичі», аналізуючи наявну історичну літературу у бібліотеці, вчений згадав Шараневичові історичні праці: «Історія Галицько-Володимирської Русі» і «Львів» [20, с. 42; 33, с. 17], визначивши їх вагоме місце з-поміж усієї наявної історичної літератури у бібліотеці [20, с. 45; 33, с. 19].

У 1883 р., пишучи статтю в «Ділі» про відкриття Празького театру, І. Франко відзначив, що на свято було запрошено І. Шараневича, який виступав з вражаючою доповіддю. Аналізуючи її, вчений акцентує, що І. Шараневич, «...зазначивши близьке свояцтво між племенами слов'янськими, сказав між іншим: «У нашого народу єсть приповідка, що гора з горою не зійдеться, а чоловік з чоловіком здибляться. Так і ми з Вами, браття чехи. Наші гори розійшлися, наші ріки розпилися, але наші серця найшлися і найдуться в кожній потребі». Промову д-ра Шараневича всі присутні прийняли живими окликами «Slava!». Підсумовуючи, І. Франко з жалем наголосив: «(Бесіди д-ра Шараневича не подали чеські газети для того, бо вона, як сказано, була виголошена в кружку більше приватнім, а не публічним бенкеті)» [22, с. 62–63]. Похвальними словами І. Шараневича згадав І. Франко у своїх замітках «Руське письменство» [32, с. 135] та «До бібліографії творів Ст[епа]на Руданського» [24, с. 153–154].

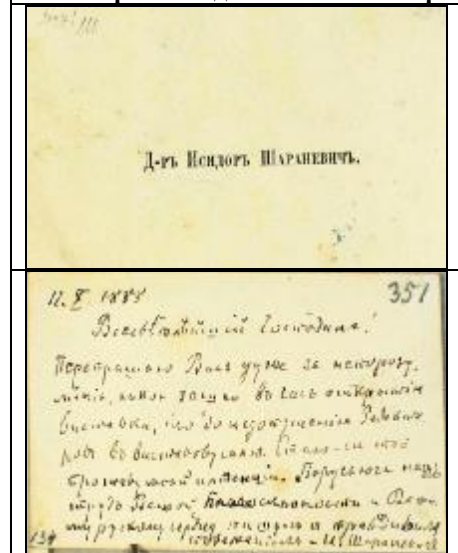
До нас дійшли кілька листів (один від І. Франка до І. Шараневича та два від І. Шараневича до І. Франка), у яких висвітлюються окремі аспекти співробітництва між вченими. Із листа від І. Франка до І. Шараневича від 21 травня 1888 р. дізнаємося, що І. Шараневич, будучи на цей час сеньйором Ставропігійського Інституту, звернувся до Івана Франка з проханням перекласти «Воззваніє» на польську мову. І. Франко повідомляє, що пересилає переклад рукопису і просить за це гонорар у розмірі 8 золотих ринських. Користуючись нагодою, Іван Франко у листі висловлює ряд критичних зауважень щодо змісту «кінцевого уступу «Воззванія». За словами І. Франка, І. Шараневич вважав вступлення на престол Австрії цісаря Франца-Йосифа фактом, найважливішим в історії краю після факту хрещення Русі. Критикуючи дану позицію І. Шараневича, І. Франко зазначає: «Даруйте моїй ігноранції, але я

абсолютно не бачу, на якій підставі се зроблено. Чим заслужився Франц-Йосиф для нашого народу? для Русі? Адже ж панщину дарував Фердинанд I, а Франц-Йосиф через свій декрет о індемнізації з р. 1852 накинув на наш народ тягар індемнізації, т. є. повернув ту ж панщину, тільки в іншій формі. Адже ж конституцію дав той же ж Фердинанд I, а Франц-Йосиф тільки скасував її, а коли по тяжких 10 літах був змушений її привернути, то учинив се в формі голуховщини й шмерлінговщини» [27].

Після цього листа до І. Шараневича І. Франко отримує три листи: два від Ставропільського Інституту і один від русофільського «Академічного кружка» (всі підписані В. І. Літинським) до Івана Франка, які він отримав в період 1888 р. Основною темою листів стала полеміка навколо гонорару, який І. Франко мав отримати за переклад на польську мову «Воззванія», про що просив його І. Шараневич. Зокрема у листі від 1888 р., який підписаний В. І. Літинським, І. Франка повідомляють: «Ваше Благородіє Милостивый Государь! Извольте потрудитись въ Ставр[опигийский] Институтъ въ ціли поднесенія припадающою Вамъ гонорара 8 з[олотых] р[ынских] за переведеніе «Отозвы» на языкъ польскій. Удобное время есть ежедневно отъ 5–6 ч[асов] вечера» [16].

2 липня 1888 р. до редакції газети «Kętyer Lwowski» надходить листівка, яка адресувалася Івану Франку уже від русофільського «Академічного кружка» за підписом того ж В. І. Літинського, як голови, та секретаря В. І. Костецького. У листівці порушується тема попереднього листа. Тут йдеться про те, що на основі розписки від 14 листопада 1875 р. із отриманих 8 ринських І. Франко мав повернути 2 ринських автору мабуть тої праці, яку він перекладав на польську мову. Оскільки І. Франко не виконав даного зобов'язання, то цей конфлікт може розглядатися в суді. Але через те, що вчений переживає важке фінансове становище, то товариство відтягує борг до 6 липня 1888 р., а вже після цього подасть позов до суду [17]. Наступний лист від тої ж установи, на ту ж адресу і від тих же осіб, Іван Франко отримав 30 вересня 1888 р. Вченого повідомляють: «Яко ручатель за долгъ г[осподина] Влад[имира] Л. Левицкого зобов'язались Ваше Благородіє на дни 5. л[атинского] юлия т[ого] г[ода] долгъ въ суме 10 р[ин]с[ких] подписаному обизеству возвратити въ ратахъ месячныхъ, складае на счетъ 3 ри[н]с[ких]. Такъ якъ въ месяцахъ августе и сентябре мы

Автограф записки на візитній картці Ісидора Шараневича до Івана Франка від 12 жовтня 1888 р.

принадлежащих рать не получили, просимъ покорно о уплаченъе решти долга въ месяци октябре найдальше до дня 3-о лат[инского]» [18].

Невдовзі, 12 жовтня цього ж року, І. Франко отримує записку на візитній картці від І. Шараневича, у якій автор просить вибачення «за непорозумініє, покее зашло въ часъ открытія виставки, що до недопущенія Редакторовъ въ виставову салю». Виправдовуючись перед І. Франком, І. Шараневич стверджує, що дана okazія відбулася проти його волі [35]. Наступний лист від І. Шараневича І. Франко отримав 12 лютого 1889 р. У ньому І. Шараневич пропонує вченому користуватися рукописами у залі засідань Ставропігійського Інституту у зручний для нього час та у спокійній атмосфері, а при нагоді брати їх навіть з собою додому для більш спокійного студіювання [36].

Через деяку перерву, 12 березня 1890 р. І. Франко отримує лист від Ставропігійського Інституту за підписом уже згадуваного В. І. Літинського, у якому той просить через прохання ректора Чернівецького університету Омеляна Калужняцького про те, щоби Іван Франко повернув рукопис «подъ заголовіемъ собраніе букоковинскихъ кир[иличныхъ] [рукописей] Ч. 178» [15].

Варто наголосити, що між І. Франком та І. Шараневичем були періоди загострення взаємовідносин. Одним із проявів таких непорозумінь було те, що у квітні 1878 р. І. Франко та М. Павлик почали видавати щомісячний літературно-політичний журнал «Громадський друг», проте обидва випущені номери були конфісковані. У зв'язку з цим, цього ж року як продовження «Громадського друга» вони видали збірники «Дзвін» та «Молот», які теж були заборонені цензурою. Саме тоді І. Франка було виключено з «Просвіти» та заборонено приходити на засідання товариства «Руська бесіда». Про це свідчить розповідь самого І. Франка у листі до М. Драгоманова від 26 квітня 1890 р. Вчений розповідає М. Драгоманову, що «...д-р Шараневич, котрий пару разів побачив мене там, читаючи газети, настояв на тім, щоби мені конче заказати приходити туди, а то він виступить з товариства, і коли мені справді заказано, він таки виступив, а люди (з старших), котрі хотіли мати зо мною діло, видалися за мною тільки в секреті, що мене ще дужче принижувало» [28]. У ще одному листі до М. Драгоманова від 8 липня 1890 р. І. Франко уже розповідає про приятельські відносини з І. Шараневичем. Автор листа згадує, що буквально на днях мав розмову із старим І. Шараневичем, в ході якої йому було поставлено питання: «...ну, скажіть мені, вірите в особистого бога чи ні?». На це питання І. Франко відповів: «...се діло приватне, інтимне і т. д., але він не унявся. Тоді я сказав, що не вірю». І. Шараневич у відповідь сказав: «Я так і знав!»... «Ну, але про те я вас шаную, як робочого чоловіка і хотів би приєднати вас для Ставропігії» (для роботи при виданню II т. «Ювілейного издания»)» [29].

У 1901 р. І. Шараневич помирає, а уже наступного року І. Франко публікує на сторінках «Записок Наукового Товариства імені Шевченка»

шість листів І. Шараневича до Миколи Кобринського – отця з села Ценеви Долинського повіту. На основі листів І. Франко спростовує думку М. Грушевського, яка простежувалася у його некролозі на І. Шараневича [13, с. 12–14]. Тут М. Грушевський стверджував, що І. Шараневич «...аж до 80-их років намагався писати народнім язиком і тільки пізнійше на тім полі зробив уступку змаганням своїх союзників». І. Франко, після аналізу та публікації вищезгаданих листів, доходить дещо відповіднішого висновку: «...від початку 60-их років Шараневич у друкованих виданнях в ряди-годи робив уступки народньому язикови (прим. у Коссаковім «Львовянини»), а звичайно писав мішаним язичием, хоча говорив чисто по народньому». На думку І. Франка, це було фаталізмом старших людей, які добре говорили по «народньому», а коли сідали писати, то зразу ж забували живу мову, втрачали почуття органічності мови, а часто навіть і почуте значення поодиноких слів та полюючи за вищим стилем «впадали часом у забавні комбінації слів» [34, с. 6–7].

Узагальнюючи, відзначимо, що характеризуючи громадську та наукову діяльність І. Шараневича, І. Франко переконував, що у його світогляді домінуючими були москвофільські ідеї, які категорично ним відкидалися. Москвофільський напрямок діяльності члена Ставропігійського Інституту, на думку І. Франка, був напрямом «...що має метою умертвити живого духа та живий національний рух серед нашого народу, мертвить, ломить і деправує поперед усього своїх чільних діячів. Немов упир, він висмоктує з них живі соки, а відриваючи їх від живого ґрунту, засуджує їх на неминучу духову загибель» [26, с. 8]. Та незважаючи на це, громадсько-наукова діяльність І. Шараневича позитивно і навіть з похвалою, оцінювалася Іваном Франком. Наукові праці І. Шараневича неодноразово слугували І. Франку для його науково-дослідницької роботи.

Список використаної літератури

1. **Аристовъ Ф.** Исидоръ Ивановичъ Шараневичъ (съ портретомъ) / Ф. Аристовъ // Временникъ Ставропігійскаго Института съ м[і]сяцесловомъ на 1930 г. – Львовъ, 1929. – Ч. 2. – С. 2–6.
2. **Бандрівський М.** Археологічна діяльність Ізидора Шараневича (1829–1901) / М. Бандрівський // Постаті української археології. МДАПВ. – Львів, 1998. – Вип. 7. – С. 95–97.
3. **Білас Н.** Археологічна наука у львівському університеті (XIX – 30-і роки XX ст.) / Н. Білас // Археологічні дослідження Львівського університету. – Вип. 8. – 2005. – С. 46–114.
4. **Білас Н. І.** І. Шараневич та його внесок у розвиток археологічної науки / Н. І. Білас // Археологія. – 2002. – № 3. – С. 152–156.
5. **Борчук С.** Исидор Шараневич в оцінці Івана Франка / С. Борчук // Галичина. Всеукраїнський науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. – Вип. 5–6. – Івано-Франківськ, 2001. – С. 112–121.
6. **Борчук С.** Історико-краєзнавчі дослідження Ізидора Шараневича / С. Борчук,

Б. Гаврилів, В. Грабовецький. – Івано-Франківськ – Коломия: «Вік», 1997. – 40 с. 7. **Булик Н.** Формування української археології в Галичині у ХІХ столітті: Ісидор Шараневич (1829–1901) / Н. Булик // Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині. – Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2009. – Вип. 13. – С. 307–321. 8. **Булик Н.** Археологічна наука у Львові у ХІХ – на початку ХХ століття: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.06 «Історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни» / Н. Булик. – Львів, 2007. – 20 с. 9. **В. Ш.** Ісидоръ Шараневичъ / В. Ш. // Временник Ставропигійскаго Института на 1903 г. – Львовъ, 1902. – С. 188–190. 10. **Ваврик В. Р.** Основные черты литературной деятельности Ис. Ив. Ш. / В. Р. Ваврик // Литературная часть, посвященная памяти Исидора Ивановича Шараневича по случаю его 100-летней годовщины со дня рождения. Составил В. Р. Ваврик. – Львов, 1929. – С. 36. 11. **Галик В. М.** Деякі аспекти співпраці Івана Франка із провідними діячами Ставропігійського інституту (на матеріалах епістолярії до і від Івана Франка) / В. Галик // Апологет. Богословський збірник Львівської Духовної Академії. – Львів, 2011. – № 1–2 (27–28). – С. 80–98. 12. **Гелей С.** Наукова та громадська діяльність Ісидора Шараневича / С. Гелей // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Львів, 2001. – Вип. 9. – С. 320–331. 13. **Грушевський М.** Ісидор Шараневич. Некрольог / М. Грушевський // Записки Наукового Товариства імені Шевченка. – Львів, 1902. – Т. XLV. – Кн. I. – С. 12–14. 14. **Киричук О. С.** Ставропігійський інститут у громадському житті Галичини (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 «Історія України» / О. С. Киричук. – Львів, 2001. – 20 с. 15. **Відділ** рукописних фондів та текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України (далі – І. Л.), ф. 3, спр. 1605, с. 465. 16. **І. Л.**, ф. 3, спр. 1602, с. 427. 17. **І. Л.**, ф. 3, спр. 1602, с. 693–694. 18. **І. Л.**, ф. 3, спр. 1602, с. 851–852. 19. **Скочиляс І.** Галицька (Львівська) єпархія ХІІ–ХVІІІ ст. / І. Скочиляс. – Львів: вид-во УКУ, 2010. – ХХІV + 832 с. + 16 с. 20. **Там** город преславний Дрогобич лежить...» (Вибрані праці Івана Франка про Дрогобич) / [упорядкув., передмова і комент. Володимира Галика]. – Дрогобич: Коло, 2008. – 200 с. 21. **Франко І.** «Дудар» і «Епопеї піснь третя» Якова Зробека, пароха з Вертелки. Ціна 80 сот. Львів. 1905. / І. Франко // Франко І. Зібр. творів у 50-ти т. – К.: Наукова думка, 1982. – Т. 37. – С. 21–27. 22. **Франко І.** Národ sobě / І. Франко // Додаткові томи до Зібрання творів у 50-ти томах / [редкол.: М. Г. Жулинський (голова) та ін.]. – К.: Наук. думка, 2008– . – Т. 53. – 2008. – С. 59–67. 23. **Франко І.** Галицьке краєзнавство / І. Франко // Франко І. Зібр. творів у 50-ти т. – К.: Наукова думка, 1976– . – Т. 46. – 1986 – Кн. 2. – С. 116–150. 24. **Франко І.** До бібліографії творів Ст[єпана] Руданського / І. Франко // Додаткові томи до Зібрання творів у 50-ти томах / [редкол.: М. Г. Жулинський (голова) та

ін.]. – К. : Наук. думка, 2008– . – Т. 53. – С. 153–154. 25. **Франко І.** Иосиф Шумлянський, русский епископ львовский от г. 1667 до г. 1708. Биографический начерк с портретом. Написал Исидор Шараневич (Відбитка «Временника» Ставропигийского института на р. 1897), Льв[ів], 1896 / І. Франко // Франко І. Збір. творів у 50-ти т. – К.: Наукова думка, 1976– . – Т. 47. – 1986. – С. 123–135. 26. **Франко І.** Иван Гушалевиц / І. Франко // Франко І. Зібрання творів у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1976. – Т. 35. – 1982. – С. 7–73. 27. **Франко І.** Лист до І. І. Шараневича від 21 травня 1888 р. / І. Франко // Франко І. Збір. творів у 50-ти т. – К.: Наукова думка, 1976. – Т. 49. – 1986. – С. 164. 28. **Франко І.** Лист до М. П. Драгоманова від 26 квітня 1890 р. / І. Франко // Франко І. Зібрання творів у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1976– . – Т. 49. – 1976. – С. 246. 29. **Франко І.** Лист до М. П. Драгоманова від 8 липня 1890 р. / І. Франко // Франко І. Зібрання творів у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1976. – Т. 49. – 1986. – С. 257–258. 30. **Франко І.** Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. / І. Франко // Франко І. Збір. творів у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1976. – Т. 41. – 1985. – С. 194–470. 31. **Франко І.** Огляд української літератури за 1880 рік / І. Франко // Франко І. Збір. творів у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1976. – Т. 26. – 1976. – С. 106–108. 32. **Франко І.** Руське письменство / І. Франко // Додаткові томи до Зібрання творів у 50-ти томах / [редкол.: М. Г. Жулинський (голова) та ін.]. – К. : Наук. думка, 2008– . – Т. 53. – 2008. – С. 135–137. 33. **Франко І.** Ученицька бібліотека в Дрогобичи / І. Франко // Додаткові томи до Зібрання творів у 50-ти томах / [редкол.: М. Г. Жулинський (голова) та ін.]. – К. : Наук. думка, 2008– . – Т. 53. – 2008. – С. 15–23. 34. **Франко І.** Шість листів пок. Изидора Шараневича з рр. 1862–1864 / І. Франко // Записки Наукового Товариства імені Шевченка. – Львів, 1902. – Т. XLVII. – Кн. III. – С. 6–7. 35. **І. Л.**, ф. 3, спр. 1635, с. 351–352. 36. **І. Л.**, ф. 3, спр. 1607, с. 203.

Галик В. М. Взаємини та співробітництво Івана Франка із сеньйором Ставропігійського Інституту Ісидором Шараневичем

У запропонованому дослідженні представлено характеристику взаємин та співпраці Івана Франка із сеньйором Ставропігійського Інституту Ісидором Шараневичем. Коротко простежено найважливіші історіографічні здобутки з даної проблеми.

Окреслено основні віхи життя і діяльності І. Шараневича. На основі багатогранної наукової спадщини Івана Франка та Ісидора Шараневича простежено їх погляди на громадсько-наукову діяльність один одного. Водночас чи не вперше до наукового обігу залучено чимало епістолярних джерел, які дали можливість по-новому охарактеризувати співпрацю між науковцями.

Визначено, що Іван Франко, незважаючи на критичні оцінки москвофільських поглядів І. Шараневича, досить позитивно сприймав його громадсько-наукову діяльність та неодноразово використовував

праці сеньйора Ставропігійського Інституту у своїй науково-дослідницькій роботі.

Ключові слова: Іван Франко, Ісидор Шараневич, Ставропігійський Інститут, громадсько-наукова діяльність, взаємини, співробітництво, науково-дослідницька робота.

Галык В. Н. Взаимоотношения и сотрудничество Ивана Франко с сеньором Ставропигийского Института Исидором Шараневичем

В предложенном исследовании представлена характеристика взаимоотношений и сотрудничества Ивана Франко с сеньором Ставропигийского Института Исидором Шараневичем. Коротко прослежены важнейшие историографические достижения по данной проблеме.

Очерчены основные вехи жизни и деятельности И. Шараневича. На основе многогранного научного наследия Ивана Франко и Исидора Шараневича прослежены их взгляды на общественно-научную деятельность друг друга. В то же время, впервые в научный оборот введены эпистолярные источники, которые дали возможность по-новому охарактеризовать сотрудничество между научными работниками.

Определено, что Иван Франко, несмотря на критические оценки москвофильских взглядов И. Шараневича, достаточно положительно воспринимал его общественно-научную деятельность и неоднократно использовал труды сеньора Ставропигийского Института в своей научно-исследовательской работе.

Ключевые слова: Иван Франко, Исидор Шараневич, Ставропигийский Институт, общественно-научная деятельность, взаимоотношения, сотрудничество, научно-исследовательская работа.

Halyk V. M. Relationships of Ivan Franko with Seignior of Stavropigiyskiy Institute Isidor Sharanevich

Proposed study presents description of mutual relations and collaboration of Ivan Franko with seignior of Stavropigiyskiy Institute Isidor Sharanevich. Taking into account some scientific studies, the author comprehensively described the Franko's cooperation with one of the leading representatives of Stavropigiyskiy Institute – Isidor Sharanevich.

This issue is grounded on widely historiographical base. Basic landmarks of life and activity of I. Sharanevich are outlined. On the basis of many-sided scientific legacy of Ivan Franko and Isidor Sharanevich their looks on public-scientific activity of each other are traced.

At the same time, for the first time, epistolary sources are put into scientific circulation what enabled us to describe collaboration between research workers. Certainly, that Ivan Franko didn't take into consideration critical assessments of «moskvofil» views of I. Sharanevich and positively interpreted his public and scientific activity, and repeatedly used written

proceedings of the Seignior of Stavropigiyskiy Institute in his own research work.

Summarizing, we have to note that describing social and scientific activities of I. Sharanevych, I. Franco argued that in his world view the Russophile ideas were dominant, even though he strongly object this. In spite of this public and scientific activity of I. Sharanevich was positively and praiseworthy appreciated by I. Franko.

Key words: Ivan Franko, Isidor Sharanevich, Stavropigiyskiy Institute, public-scientific activity, mutual relations, collaboration, scientific and research work.

Стаття надійшла до редакції 19.04.2013 р.

Прийнято до друку 23.04.2013 р.

Рецензент – к.і.н., проф. Тимошенко Л. В.